

Nr.	Høringsinstans	Oppsummering av høringssvar	Rådmannens vurdering
1	Norsk Maritimt Museum	Norsk Maritimt Museum støtter arbeid som fremmer bærekraftig bruk av marin kulturarv. Viser til innspill til kommunens kulturminneplan hvor Flekkefjord lange tradisjoner som sjøfartsby fremheves. Det vises til at det er registrert 94 lokaliteter med kulturminner under vann, og Flekkefjord har gode bevaringsforhold for slike kulturminner, gjennom innslag av ferskvann. Mye av sjøbunnen er enda ikke systematisk undersøkt, og det er potensial for flere funn. Arkeologisk kulturmiljø har potensial til å bidra til en historisk forankring og Flekkefjords identitet og særegenhet - det vises til turmål og folkehelsemål.	Tas til orientering og med videre inn i arbeidet med samfunnsdelen. Ingen endringer nødvendig i planprogrammet.
2	NVE	Viser til at det må lages en helhetlig ROS-analyse ved utarbeidelse av arealplaner og arealstrategi. 1. Mht. Naturfare og samsikkerhet - viser til at mål og strategier skal baseres på funn fra helhetlig ROS-analyse og plan for oppfølging/beredskap etter sivilbeskyttelsesloven. ROS-arbeidet må sikre ny og oppdatert kunnskap om fare for skred, flom, erosjon og overvann. Arealbruk bør styres bort fra vassdrag, og det bør ikke gjøres unødige inngrep i disse eller i grunnvann. 2. Mht. Energi - må avklare om kommunen ønsker å legge til rette for ny eller utvidet bruk av fornybar energi - ses i sammenheng med industri/kraftkrevende næring. Må sikre balanse mellom fornybar energi og klimahensyn. Viser til statlige planretningslinjer. Forslag til tema; - Ny fornybar kraftproduksjon. - Samlokalisering av virksomheter med overskuddsvarme og virksomheter som kan utnytte overskuddsvarme. - Effektiv energibruk i bygninger	Det bør presiseres i planprogrammet at det skal lages ny helhetlig ROS-analyse med utarbeidelse av kommuneplanens arealdel. Ut over dette foreslås ingen endringer i planprogrammet. I planverksteder med formannskapet kan det tas opp om politikerne ønsker å bruke samfunnsdelen til å ta stilling til om kommunen vil legge til rette for ny eller utvidet bruk av fornybar energi (vindmøller land- og hav, solceller, mer vannkraft). Ellers godt poeng å ha viktigheten av å benytte samlokalisering for å utnytte overskuddsvarme med i kommuneplanens samfunnsdel.
3	Kystverket	Maritim virksomhet og bruk av sjøen og sjønære arealer til transport, næringsvirksomhet og fritidsformål er en naturlig del av samfunnsutviklingen. Det er derfor viktig at kommuneplanens	Understreker viktige poenger mht. havn- og sjøtransports viktighet og sårbarhet. Havn og sjø er sentralt for Flekkefjord. Tas til orientering og med

		samfunnsdel har et langsiktig og fremtidsrettet perspektiv, og legger gode rammer for avklaringer knyttet til arealbruk både på sjø og land. Kystverket vil understreke at sjøtransport og havnefasiliteter er viktige for lokal og regional verdiskaping. Havner og sjøtransport bidrar til effektive og bærekraftige transportløsninger og kan få økt betydning i fremtiden som følge av utviklingen innenfor blå næringer, grønn industri og nye energiløsninger. Kystverket anbefaler derfor at kommuneplanens samfunnsdel tydelig anerkjenner sjøtransportens rolle i transportsystemet og legger til rette for: - videre utvikling av havner og maritime næringsområder - tilgang til sjønære arealer for næringsformål - ivaretagelse av farleder/ferdselsårer på sjøen - gode koblinger mellom sjøtransport og øvrig transportinfrastruktur. Kystverket vil fremheve sjøveiens og havnenes betydning i beredskaps- og krisesituasjoner. Havner og sjøtransport kan være avgjørende for forsyningssikkerhet, transport av personell og materiell samt håndtering av uønskede hendelser. En robust maritim infrastruktur bør derfor inngå som en del av kommunens langsiktige arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap. Sjøtransport er energieffektiv og arealbesparende sammenlignet med mange landbaserte transportformer. Kystverket mener kommunen bør vurdere hvordan bruk av sjøtransport kan bidra til å nå mål knyttet til klima, miljø og bærekraftig utvikling.	videre inn i arbeidet med samfunnsdelen, samt i videre beredskapsarbeid. Ingen endringer nødvendig i planprogrammet.
4	Mattilsynet	Mattilsynet forventer at ny Energi- og klimaplan omhandler problemstillinger som kan påvirke drikkevannet. Trygt og nok drikkevann - Kommuneplanens samfunnsdel bør inneholde en arealstrategi for arealbruken i kommunen, som også er førende for arbeidet med drikkevannshensynet i kommuneplanens arealdel.	Tatt til orientering. Innspillet gir viktige bidrag til arealstrategien, som skal bli en del av kommuneplanens samfunnsdel. Merknaden retter seg i mindre grad mot planprogrammet som nå er på høring. Mattilsynet vil også få ny mulighet til å uttale seg når forslag til kommuneplanens samfunnsdel sendes på høring.

	- Kommunen må sette seg mål for å sikre trygt drikkevann til alle i tråd med drikkevannsforskriften, nasjonale mål for vann og helse og nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Det er viktig å beskytte nåværende og fremtidige drikkevannskilder mot forurensing. - Kommunen skal ha tilstrekkelig med vann til alle samfunnets behov, herunder næringsutvikling, nye boligområder, fritidsbebyggelse, sløkkevann og så videre. - Drikkevann er kritisk infrastruktur. Behovet for forbedring og utvidelse av drikkevannsforsyningen bør derfor omtales i kommuneplanens samfunnsdel. Samfunnssikkerhet og beredskap - Kommunens overordnede risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) skal ivareta tryggheten i drikkevannsforsyningen, spesielt med tanke på et endret klima og trusselbilde internasjonalt. - For å sikre god leveringssikkerhet må det etableres løsninger for alternativ drikkevannsforsyning dersom ordinær vannforsyning svikter. Spredt bebyggelse og fritidsbebyggelse - Sikre trygt drikkevann ved fortetting av spredt bebyggelse og fritidsbebyggelse. - Prioritere å fortette i eksisterende områder der det allerede er etablert god infrastruktur for vann og avløp. - Ved vedlikehold og utvidelse av ledningsnett må kommunen sette seg mål om å knytte flere til fellesanlegg. Planter, fiskevelferd og dyrevelferd - Kommunen må sørge for å unngå spredning av planteskadegjørere. Dette er vesentlig for å ha en bærekraftig landbruksproduksjon. - Sikre fiskehelse og fiskevelferd gjennom arealstrategien. - I områder der det er relevant, bør akvakultur inkluderes som en del av arealstrategien	
--	--	--

		for å sikre en helhetlig tilnærming til kystsoneforvaltning. - Forvalte naturområder på en slik måte at det ivaretar dyrevelferden og dyrehelsen.	
5	BANE NOR	Bane NORs viktigste bidrag til økt bærekraft, i samfunnet generelt og transportsektoren spesielt, er å styrke oppslutningen om jernbanen og bidra til at flere kan ta mer tog. Å flytte mer transport over på jernbane vil gjøre transportsektoren mer bærekraftig, fordi jernbanen bruker mindre energi og areal i forhold til kapasitet enn andre transportmidler. Kommunen skriver om sentralisering, der også lokalsentre som Gyland og Sira er nevnt. Begge disse sentrene har stasjoner for Sørlandsbanen og Bane NOR oppfordrer til å se potensialet i å utnytte jernbanens kapasitet. Jernbanen er sårbar infrastruktur mot naturfare. Kommunen skriver om hvordan nye utbyggingsområder skal hensynta utfordringene fra klimaendringer, med tanke på blant annet naturfare. Det er viktig at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig dokumentert og oppdatert for å gjøre slike vurderinger. Bane NOR ber om at kommunens arealbruk ikke øker risikoen for flom, ras, skred eller på annen måte utfordrer jernbanens sikkerhet. Bane NOR anbefaler at jernbanens samfunns og beredskapsfunksjon inkluderes i arbeidet med helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse. Bane NOR har en rekke krav til planlegging i nærheten av jernbanen. Informasjon om disse finnes i deres veileder for nasjonale interesser i arealplanlegging: https://www.banenor.no/nabotiljernbanen/veileder-om-nasjonale-jernbaneinteresser/ samt i vårt tekniske regelverk: https://trv.banenor.no/wiki/Forside . Bane NOR forventer at kommunen setter seg inn i dette materialet før det utarbeides planforslag.	Tas til orientering og med videre inn i arbeidet med samfunnsdelen. Innspillene retter seg i hovedsak mot faglig innhold i kommuneplanens samfunnsdel, fremfor planprogrammet. Innspillene tas med inn i utviklingen av dette. Rådmannen har lagt inn en henvisning til jernbane i tilknytning til distriktsknutepunkter (planprogrammet side 10).

6	Treindustrien (bransje-organisasjon for norske produsenter av byggematerialer)	- Avskoging til utbyggingsformål må unngås. - Skoler, barnehager og sykehjem er helt nødvendige deler av et levedyktig lokalsamfunn, og må prioriteres også når kommunens budsjett må strammes inn. Manglende kapasitet begrenser nødvendig boligbygging, og gir uforutsigbarhet som hindrer næringsutvikling og investeringer i området. - Skogbruksfaglig kompetanse bør involveres, også fra næringen. Skogforvaltning, natur- og klimatiltak henger sammen, og gode løsninger forutsetter et bredt og solid kunnskapsgrunnlag. - Som planmyndighet bestemmer kommunen hvilke arealer som åpnes for videreutvikling, fortetting og transformasjon, ombygg og nybygg. Som eier og bestiller kan kommunen være ambisiøs og framtidsrettet, og en pådriver for innovative byggeprosjekter som tar vare på klima og natur. Krav til PEFC- eller FSC-sertifisert trevirke er naturlig i kommunale byggeprosjekter. Slik sikrer en av byggematerialene hentes fra bærekraftig forvaltet skog. - eksisterende bygningsmasse må kunne videreutvikles effektivt, hvilket forutsetter en fremoverlent og pragmatisk holdning til både nytt og eksisterende planverk i kommunen. - Direktoratet for byggkvalitet understreker at "kommunene [kan] gi unntak fra byggetekniske krav ved tiltak på eksisterende bygg" takket være endringer i plan- og bygningsloven i 2023. "Det avgjørende vil være om tiltaket forbedrer byggverket, [...] særlig sikkerhetsnivået". Kommuneplanen bør åpne for å justere begrensninger i gjeldende reguleringsplaner for å dra nytte av dette. - Videreutvikling av eksisterende bygg vil ofte være mer hensiktsmessig enn å bygge nytt. Videre bør det settes klare lokale mål for boligbyggingen på en måte som ivaretar klima og natur. Jordvernet bør styrkes for å sikre at karbonrik skog ikke omreguleres til jordbruk som erstatning for tapt matjord.	Innholdet retter seg i hovedsak mot faglig innhold i kommuneplanens samfunnsdel, fremfor planprogrammet. Treindustrien peker på viktige praktiske virkemidler både med tanke på klima- og energiplan, og hvordan kommunen som utbygger og innkjøper kan tenke på fortetning, gjenbruk, krav til materialer og videreutvikling av bygningsmasse. Innspillene er også nyttige mht. arealstrategi. Videre peker organisasjonen på nødvendighet av god kompetanse i kommunen mht. skogbruk og natur- og klima og samarbeidet mellom plan- og bygningsloven, jordlova og skogbruklova. Det foreslås et par presiseringer i punktet om "klima og energi" som følge av merknaden. For øvrig tas den til orientering og med inn i arbeidet med selve samfunnsdelen
---	--	---	--

		- Skogbruksfaglig kompetanse bør involveres i planprosessen, slik at lokale mål og tiltak i revidert kommuneplan er i tråd med statlige og regionale krav. Avgrensningene mellom plan- og bygningsloven, skogbrukslova, og sertifiseringsordningene må håndteres godt, da disse bestemmer hvilke virkemidler i kommuneplanen som kan og bør brukes til ulike formål. Næringen ønsker å spille på lag med kommunen, og vi erfarer at de beste tiltakene er de som bygger på et bredt og solid kunnskapsgrunnlag.	
7	Fortidsminneforeningen Agder avdeling	Fortidsminneforeningen peker særlig på fem punkter som anses viktig både mht. planprogrammet i det videre arbeidet: 1) Foreningen viser til at ord som kulturarv/kulturminne/kulturmiljø/håndverk/tradisjonshåndverk mv. ikke finnes i planprogrammet. Det er et ønske om at dette ble implementert da dette er viktig for å forklare lokale kvaliteter og ivaretagelse av disse. 2) Det mangler henvising til 4 nasjonale og regionale føringer mht. kulturminne/internasjonale forpliktelser mv. f.eks. Riksantikvarens strategi og faglige anbefalinger for by- og stedsutvikling. 3) Levekår, befolkningsutvikling og folkehelse - det savnes mer om hvordan kulturidentitet henviser til og hva kulturarven har å si for særpreg og identitet. 3) Klimaendringer og reduksjon i CO₂-utslipp. Det er ønskelig med et større fokus på bygningsarens betydning og muligheter for å redusere klimagassutslipp - f.eks. ved bruk av tomme bygg. 4) Samfunnssikkerhet og beredskap - foreningen viser til hvordan det i krig angripes viktig kulturarv og videre på kulturarvens evne til å	Foreningen gir gode og konkrete anbefalinger både til planprogrammet og til tema som senere skal bearbeides i prosessen med den endelige samfunnsdelen. Mht. punkt 1, 2, 3 inkorporeres henvisningene til nasjonal og regionale føringer som nevnt av Fortidsminneforeningen. I planprogrammet er det vist til (side 19) vårt kulturhistoriske bysentrum og uthavner, videre er sirkulær økonomi nevnt under klima og energi. Rådmannen er enig i at bruk av tomme bygg vil være sentralt for å nå regjeringens målsetning om nye boliger. Det er naturlig å ta med seg betydningen av anbefalingene videre i utarbeidelse av arealstrategi og videre i arbeidet på kulturfeltet. Det er foreslått enkelte presiseringer i under tema "Arealstrategi" i planprogrammet side 20 og følgende for å minne om dette. Videre vises til forslag til ny kulturplan for Flekkefjord kommune hvor det er foreslått som overordnet mål at kommunen skal "forvalte og utvikle Flekkefjords unike kulturarv og visuelle identitet for å skape attraktive nærmiljøer og styrke

		samle et folk. 5) Arealstrategi - det bes om at en i strategien har fokus på en utvikling som gjør at Flekkefjords særegne lokale kvaliteter bevares og forsterkes - det vises til identitet, kulturmiljø, estetikk, sirkulærøkonomi, arkitektur og lokal byggeskikk, samt viktigheten av å ta være på sentrum, uthavner og lokalsentre.	innbyggernes stolthet". Kommuneplanens samfunnsdel bygger på denne sektorplanen, og skal bidra til gjennomføringen at dette i kommunens arbeid. Merknadene tas for øvrig med inn i arbeidet med selve samfunnsdelen.
8	Agder fylkeskommune	AFK vurderer planprogrammet som et oversiktlig dokument som viser utfordringene kommunen står i, i forhold til forrige planprogram fremheves det som positivt at arealstrategi/energi og de ressursmessige realiteter kommunen står i har fått en tydelig plass, noe som etter AFKs vurdering kan gi bedre forutsetning for realistiske prioriteringer og en bedre kobling mot handlings- og økonomiplan. AFK har følgende anbefalinger til planprogrammet og planarbeidet: Plansystemet og plantakt AFK fremhever at det er positivt at det legges vekt på politisk involvering i planarbeidet. De stiller imidlertid spørsmål ved tidsprosessen som ligger tett opp mot neste valgperiode, og anbefaler enten en raskere prosess eller en utsettelse slik at det blir nyvalgt bystyre som ferdigstiller prosessen. Dersom planen skal vedtas i denne perioden, anbefales en realistisk avgrensning/begrensning av revisjonen. Arealstrategier Det bør lages konkrete realitetsorienterte arealstrategier i tråd med dagens utfordringsbilde og prioriteringer. Fylkeskommunen har utarbeidet et forenklet oppsett for arealregnskap som kan benyttes i arbeidet med arealstrategier (Planreserve Agder 2025). Det anbefales bruk av dette.	Mht. tidsramme (plantakt) viser rådmannen til avgjørelse i planstrategien om tidspunkt for vedtakelse av ny/revidert samfunnsdel. Det er lagt opp til en stram tidsbruk frem til vedtakelse av ny samfunnsdel i juni 2027, og dersom det skal gjennomføres en medvirkningsprosess vil det ikke være mulig å gjennomføre arbeidet raskere. Flekkefjord kommunes arbeid med samfunnsdelen har blitt utsatt flere ganger tidligere og er allerede på overtid. Det anbefales at kommunen beholder tidsplanen om politisk endelig vedtak i denne valgperioden. Rådmannen anbefaler at kommuneplanens samfunnsdel skal inneholde en arealstrategi. Ut fra det stramme tidsplanen det er lagt opp til, vil det trolig ikke bli anledning til å gå i dybden på illustrasjoner mht. stedsutvikling, men det vil være et sterkt fokus på overordnede føringer for arealforvaltningen slik at arealstrategien legger rammen for kommuneplanens arealdel som skal rulleres etter vedtakelse av samfunnsdelen. Arealstrategien skal støtte opp om alle faglige mål som settes i samfunnsdelen innen både folkehelse, beredskap, klima og energi, næringsutvikling. Det

	AFK vurderer at planprogrammet gir et tydelig og oppdatert bilde av folkehelsen og det har flere styrker innenfor dette temaet: ✓ Folkehelse er integrert i samfunnsutviklingen. ✓ Ivaretagelse av ressursperspektivet ✓ Utenforskap løftes som hovedutfordring. For å gi et sterkere samsvar mellom folkehelseprofilen og retningen som legges i kommuneplanens samfunnsdel anbefales følgende: 1) Fysisk aktivitet og levevaner: Folkehelseprofilen viser at: - 40 % av 17-åringene i kommunen trener sjeldnere enn ukentlig, mot 29 % nasjonalt. - Skjermtid blant ungdom er høyere enn fylket og landet. - Overvekt blant 17-åring er noe høyere enn landsgjennomsnittet. Dette omtales indirekte i planprogrammet. Vi anbefaler følgende tillegg: «Fysisk aktivitet, aktiv transport, friluftsliv og helsefremmende nærmiljø skal være sentrale virkemidler for å redusere sosiale helseforskjeller og fremme god helse gjennom hele livsløpet». 2) Barn og unge - hva skal prioriteres? Planprogrammet beskriver situasjonen godt, men sier mindre om hva kommunen skal prioritere. Tilleggsforslag til temaområdet «trygt og inkluderende lokalsamfunn»: Styrke skoletrivsel, forebygge utenforskap, redusere sosiale forskjeller i oppvekst og øke deltagelse i organiserte fritidsaktiviteter. Dette er relevant ut fra indikatorene i folkehelseprofilen for kommunen. 3) Kobling mellom arealpolitikk og folkehelse Folkehelseprofilen viser betydningen av fysisk aktivitet og deltagelse. Planprogrammet omtaler arealstrategi, men kobler den i liten grad til folkehelse. Vi foreslår at arealstrategien skal bidra til aktive lokalsamfunn, møteplasser, universell utforming, gang- og sykkelvennlige løsninger og aldersvennlige nærmiljø. 4) Arbeidsinkludering	foreslås noen endringer i planprogrammet for å få dette tydeligere frem. Rådmannen vurderer at AFK kommer med gode og konkrete forslag mht. fysisk aktivitet og barn- og unge. Samtlige er i tråd med de utfordringer og muligheter administrasjonen har identifisert i arbeidet med planprogrammet. Det foreslås derfor presiseringer i forslag til endelig planprogram i tråd med forslagene fra AFK. Mht. kobling mellom arealpolitikk og folkehelse vises til rådmannens vurdering knyttet til arealstrategien over. Rådmannen foreslår også en presisering i planprogrammet i tråd med AFKs høringsinnspill. Når det gjelder frivillighet vises også til nylig publisert NOU 2026:6 om velferdskommunen. Frivillighet og organisasjonsliv er en viktig del av den av innovasjon og samskaping som trengs for å sikre fremtidens velferdskommune. Det er i planprosessen lagt opp til et eget medvirkningsløp for frivilligheten i samarbeid med Frivilligsentralen, saksbehandlere ansvarlig for samfunnsdelen skal også delta i relevante møter i referansegruppen for frivillighetsstrategien. Rådmannen støtter AFKs vurdering av frivillighet som en gjennomgående styrke for inkludering, aldersvennlige lokalsamfunn, beredskap og møteplasser. Det er lagt inn enkelte presiseringer i planprogrammet for å få dette tydeligere frem. Samtidig presiseres at frivilligheten ikke kan bli en erstatning for offentlige tjenester.
--	---	--

	Folkehelseprofilen legger betydelig vekt på arbeid som en helsefremmende faktor. Planprogrammet omtaler utfordringen, men kan bli tydeligere på løsninger. For å imøtekomme utfordringen kan kommunen lage et egne delmål som omhandler økt yrkesdeltagelse, inkludering av personer med nedsatt arbeidsevne, inkludering av innvandrere og flyktninger i arbeidslivet og redusere deltidsarbeid. Dette vil også skape en økt trivsel og god næringsutvikling i tråd med dagens visjon om kommunen ønsker å beholde den. 5) Frivilligheten som strategisk ressurs Frivilligheten omtales positivt, men kan gis en mer sentral rolle. Bruk av frivilligheten kan innføres som en gjennomgående strategi for inkludering, aldersvennlige lokalsamfunn, beredskap og møteplasser. 6) Klima Peke på et potensial for å tydeliggjøre hvordan industriell symbiose og sirkulære verdikjeder kan inngå som en del av kommunens strategi for næringsutvikling og omstilling. I regionen finnes det konkrete eksempler på hvordan samarbeid mellom virksomheter om deling av energi, råstoff og arealer kan gi: - reduserte utslipp - mer effektiv ressursbruk - økt verdiskaping og nye arbeidsplasser Kommunene har en sentral rolle i å legge til rette for utvikling av industrielle symbioser, særlig gjennom sin rolle som planmyndighet. Dette kan blant annet innebære å: - legge til rette for samlokalisering av virksomheter i arealplanleggingen - vurdere muligheter for deling av energi og ressurser i plan- og reguleringsprosesser - integrere sirkulær økonomi og industriell symbiose i strategier for næringsutvikling	Spørsmålet blir hvordan kommunen og frivilligheten kan sammen kan bidra til å skape et samfunn der flere får mulighet til å bidra, delta og oppleve tilhørighet, samtidig som frivillighetenes egenart og selvstendighet ivaretas. Mht. klima trekker AFK særlig frem viktigheten av å bruke tilgjengelig plan- og reguleringsprosesser til å få til industriell symbiose og sirkulære verdikjeder. I dag ser allerede kommunen verdien i at f.eks. oppdrettsnæringen kjøper tjenester av lokale underleverandører, noe som medfører lite transportutslipp. Kommunens næringsavdeling bistår også i etablering av compatible næringer på aktuelle industriområder sammen med bedriftene. Industriområdene plasseres i dag, og viktig også i fremtiden, i nærhet av E39. Interkommunalt renovasjonsselskap (IRS) har f.eks. også etablert gjenbruksstasjon for byggematerialer, ref. verdien av sirkulære verdikjeder. Kommunen støtter også via næringsfondet bedrifter som ønsker å utvikle gjenbruksteknologier og strategier. Kommunen som planmyndighet og gjennom arbeidet til næring- og havn verktøyer for å påvirke ytterligere arbeid med industrielle symbioser og sirkulære verdikjeder. Det er foretatt noen presiseringer i planprogrammet for å tydeliggjøre dette.
--	--	--

		Bevisst bruk av plan- og reguleringsverktøy er en viktig forutsetning for å realisere potensialet for industrielle symbioser i praksis. Vi anbefaler at dette perspektivet tydeliggjøres i videre planarbeid, særlig i koblingen mellom næringsutvikling, klima og energi.	
9	Statens vegvesen	E39 er den sentrale hovedvegen gjennom kommunen, og er viktig med tanke på transport av gods, dvs. varer inn og ut og personer til og fra kommunen. For de som pendler til nabokommunene er det viktig å legge til rette for løsninger for samkjøring og bruk av kollektiv der det er mulig. FNs bærekraftsmål utgjør den overordnede rammen for utviklingen i kommunen. For ny bolig- og næringsutvikling er det viktig at dette lokaliseres der som forholdene ligger til rette for å minimere biltrafikken. Dette gjøres gjennom god arealplanlegging. I Nasjonal transportplan er det satt mål om at 80 % av barn og unge skal gå eller sykle til skolen. Barn og unges skole- og fritidsveier skal være trafikksikre, trygge og attraktive. Det er derfor viktig at det jobbes med å få gode og sikre løsninger rundt og til og fra skolene, slik at flest mulige barn kan gå og sykle. Internt i kommunen vil det på tettstedene være viktig å legge til rette for gode miljøer, der en kan ferdes trygt til fots og med sykkel, slik at en kan minimere bruken av bil. Det er derfor viktig å ha søkelys på trafikksikre løsninger for alle trafikanter. Samfunnssikkerhet og beredskap vil også være et viktig tema. Sett i lys av konsekvensene av klimaendringene så vil mange hendelser kunne oppstå, slik som ras, flom etc. pga. ekstremvær. Da vil et godt samarbeid med andre beredskapsaktører være en forutsetning for å lykkes.	Rådmannen er enig i at samarbeid med andre beredskapsaktører vil være en forutsetning for å lykkes med samfunnssikkerhet- og beredskapsarbeidet. Viktigheten av samarbeid med andre beredskapsaktører og frivillighet er presisert i oppdatert forslag til planprogram. Barn og unges skole- og fritidsveier skal være trafikksikre, trygge og attraktive. Det er derfor viktig at det jobbes med å få gode og sikre løsninger rundt og til og fra skolene, slik at flest mulige barn kan gå og sykle. Internt i kommunen vil det på tettstedene være viktig å legge til rette for gode miljøer, der en kan ferdes trygt til fots og med sykkel, slik at en kan minimere bruken av bil. Det er derfor viktig å ha søkelys på trafikksikre løsninger for alle trafikanter. Rådmannen foreslår noen presiseringer i planprogrammet og at innspillene ellers tas med inn det videre arbeidet med samfunnsdelen og arealdelen.
10	Statsforvalteren	1) Statsforvalteren i Agder (SFAG) anbefaler en hyppigere fast revisjonstakt enn foreslått i planprogrammet, da minimum hvert 4 år.	Overordnet er det rådmannens vurdering at høringsinnspillet gir gode råd mht. både utforming

	2) Statsforvalteren er enig i at Flekkefjord står ovenfor utfordringer knyttet til demografiske endringer, arbeidskraftmangel, levekår, kommuneøkonomi og klimaendringer. Disse må ses i sammenheng og danne grunnlaget for prioriteringer i ny samfunnsdel. For at samfunnsdelen skal bli et effektivt styringsverktøy for kommunen, bør det legges vekt på: - Tydelige prioriteringer mellom mål og satsningsområder, under alle temaer - Realistiske og økonomisk gjennomførbare strategier - En god sammenheng mellom mål, tiltak og ressursbruk - Målbare indikatorer for oppfølging av strategier. Dette er særlig viktig i sammenheng med en lengre tidsramme. - En sterk kobling mellom samfunnsdel, arealstrategi, handlingsdel og økonomiplan. 3) Det anbefales en mer inngående vurdering av erfaring med dagens samfunnsdel for å danne et grunnlag for revisjonen. Hvilke mål og strategier som har hatt ønsket effekt og hvilke som bør justeres, dette vil bidra til bedre måloppnåelse og økt langsiktig styring. 4) SFAG vurderer videre at det må utvikles regnskap og budsjett for arealbruk og klimagassutslipp, med sikte på å fremstille den løpende utviklingen opp mot målene for 2030 og 2050 på en tydelig og beslutningsrelevant måte. 5) Samfunnssikkerhet og beredskap: Det bør legges til rette for at samfunnssikkerhet og beredskap blir et integrert og gjennomgående hensyn i kommunens planlegging og organisering, og anbefaler at de som jobber med beredskap deltar gjennom hele planprosessen. 6) Involvere barn og unge mer i medvirkning: Vi anbefaler at kommunen beskriver nærmere hvordan barn og unge i ulike	av planprogrammet, men også selve samfunnsdelen. Ettersom det er planprogrammet som har vært på høring kommenteres her særskilt de punkter rådmannen mener bør presiseres eller gjøres økt rede for i planprogrammet. Innspill som går på innholdet i selve samfunnsdelen gjennomgås ikke like grundig, men tas med i det videre arbeidet administrasjonen sammen med formannskapet og de ulike arbeidsgruppene skal gjøre med utarbeidelsen av et nytt forslag til samfunnsdel. Kommentarer er gitt samme punktnummerering som oppsummeringen av høringsinnspillet. 1) Rådmannen tar SFAGs innspill til orientering, men fastholder rådet om at arbeidet med samfunnsdelen skal resulterer i en plan med virkning frem til 2040, hvor Bystyret i planstrategien kan vedta at denne skal revideres i større eller mindre skala tidligere. Bakgrunnen for dette det store planetterslepet kommunen har på overordnede planer, og kapasitet knyttet til dette. Når samfunnsdelen er vedtatt skal arbeidet med arealdelen tas opp. Erfaringsmessig krever dette mye av administrasjonens plankapasitet, og det er viktig at det er mulig å sette av nok ressurser til at også arealdelen blir fornyet. 2) Rådmannen tar SFAGs faglige råd knyttet til utformingen av samfunnsdelen til orientering. Rådmannen deler SFAGs vurdering at samfunnsdelen må bygges opp på en slik måte at det blir et effektivt styringsverktøy.
--	--	--

	aldersgrupper skal gis mulighet til å delta, for eksempel gjennom medvirkningsopplegg i barnehager, skoler, elevråd, ungdomsklasser eller andre arenaer der barn og unge oppholder seg. Erfaring viser at barn og unge ofte gir verdifulle innspill om nærmiljø, trafiksikkerhet, møteplasser, fritidstilbud og trivsel når medvirkningen tilpasses deres alder og forutsetninger. Det bør også framgå hvordan innspill fra barn og unge vil bli dokumentert og tatt med i den videre planprosessen. 7) Savner en tydeligere drøfting av hvilke konsekvenser befolkningsframskriving og økning i antall eldre vil ha for kommunen. Fremtidens demografi vil ikke bare påvirke behovet for arbeidskraft og nærhet til tjenester, men også hvordan kommunen planlegger boligområder, transportløsninger og nærhet til tjenester. Statsforvalteren anbefaler derfor at kommunen i det videre arbeidet med samfunnsdelen og arealstrategien tydeliggjøres hvordan folkehelsearbeidet kan bli et gjennomgående hensyn i alle temaområder. 8) Boligosiale hensyn: Når det gjelder boligosiale hensyn, er dette ikke eksplisitt nevnt, og vi anbefaler derfor at kommunen i videre planprosessen tydeliggjør hvordan boligpolitikken skal bidra til sosial bærekraft, inkludering og folkehelse, herunder ivaretagelse av vanskeligstilte på boligmarkedet, et variert boligtilbud, aldersvennlige boliger og sammenhengen mellom bolig, levekår og samfunnsdeltakelse. I dette innebærer det at kommunen må gjøre vurderinger opp mot hvordan lokalisering og utforming av boliger kan bidra til økt mestring, selvstendighet og redusert tjenestebehov hos en aldrende befolkning. 9) Behov hos innbyggere utenfor sentrumsområder: Planprogrammet viser videre til at 76 prosent av innbyggerne bor innenfor en radius på om lag 10 kilometer fra sentrum. Vi savner en nærmere vurdering av hvordan behovene til innbyggere utenfor disse områdene skal	3) Det er lagt inn et delkapittel på side 17-18 i planprogrammet der gjeldende samfunnsdel evalueres. 4) Rådmannen tar SFAGs faglige råd til orientering. Det vil sikte på å lage en overordnet klimastrategi i samfunnsdelen, men arbeidet med eget klimabudsjett- og regnskap tas ikke inn som del av dette. 5) Administrativt ansatte med ansvar for beredskap er tett involvert i arbeidet med samfunnsdelen. 6) På bakgrunn av innspillene har rådmannen synliggjort fokusområdene for arbeidet med barn og unge i delkapittelet om inkluderende lokalsamfunn. Dette er gjort ved å innarbeide mål om å styrke skoletrivselen, forebygge utenforskap, redusere sosiale forskjeller i oppveksten, og øke deltakelsen i organiserte fritidsaktiviteter. Videre har rådmannen tydeliggjort oppvekstperspektivet i delkapittel om arealstrategi: legge til rette for trafiksikre, trygge og attraktive skole- og fritidsveier slik at flest mulig kan sykle og gå til sine aktiviteter. For å sikre at stemmene også yngre barn blir hørt skal det gjennomføres idémyndringer med elevråd i kommunens barneskoler. 7) Rådmannen har foreslått enkelt presiseringer i planprogrammet mht. virkningen av befolkningsframskriving.
--	---	---

	ivaretas, særlig i lys av en økende andel eldre. Tilgang til transport er viktig for deltakelse i hverdags- og samfunnsliv. Vi anbefaler derfor at kommunen jobber videre med å forbedre kollektivtilbudet, også for denne gruppen. 10) Statsforvalteren anbefaler at kommunen også vurderer kunnskapsgrunnlaget knyttet til eldres opplevelse av trygghet, tilhørighet og mulighet for deltakelse i nærmiljøet, sett i lys av de demografiske endringene som forventes. 11) Kommuneøkonomi: Statsforvalteren vil anbefale at Flekkefjord kommunes nåværende finansielle måltall kommer frem som en del av beskrivelsen under overskriften kommuneøkonomi. Eventuelt kan revisjonen av samfunnsdelen også være en anledning for kommunen til å vurdere om det er behov for en justering av de nåværende lokale langsiktige finansielle måltallene.	8) Planprogrammet som ble sendt ut på høring inneholdt flere referanser til sosial bærekraftig boligplanlegging. Det foreslås derfor kun noen få presiseringer mht. dette innspillet. 9) Opprettholdelse av levende lokalsfunn, utvikling av knutepunkter i distriktene og sosial bærekraftig boligutvikling i hele kommune er allerede adressert i planprogrammet. Mht. kollektivtransport er det kontinuering dialog med AFK som er ansvarlig for disse tjenestene, og dette må fortsette fremover, også for å se på nye, aldersvennlige løsninger. 10) Kommunen har kunnskap om eldres opplevelse av trygghet, tilhørighet og mulighet for deltakelse i nærmiljø. Dette kommer særlig frem i Helse- og omsorgsplan 2030. Her beskrives utfordringer knyttet til demografisk utvikling, målet knyttet til "Lengst mulig hjemme", utfordringer knyttet til ensomhet og sosial deltakelse, bosituasjon, pårørende som ressurs og velferdsteknologi. Videre gjennomførte kommunen i 2024 en innbyggerundersøkelse for personer over 50 år som gav kunnskap om bosituasjon, mulighet/planer mht. å bytte bolig, transport mv. Videre arbeid med dette temaet blir sentralt ved utarbeidelsen av kommuneplanens samfunnsdel. Det er lagt inn et avsnitt i oppdatert planprogram om tilrettelegging for eldre, hva som er viktig for eldre ved valg av bolig, samt utvikling av møteplasser i distriktene. 11) Planprogrammet er oppdatert med finansielle måltall.
--	--	---

11	Eldrerådet	Eldrerådet fremhever særlig behovet for et variert boligtilbud med gode valgmuligheter for den enkelte, herunder flere sentrumsnære boliger til en overkommelig pris. Videre peker Eldrerådet på dette med "forventningsgapet" - og viktigheten av å avklare innbyggernes forventninger opp mot kommunens ressurser og muligheter. Eldrerådet mener også det bør vurderes hvilke virkemidler kommunen har for å bidra til at flere står lenger i arbeid, herunder pensjonister og personer med redusert arbeidsevne. Rådet peker videre på viktigheten av at Flekkefjord utvikles som en attraktiv kommune å bo i, og understreker at det videre planarbeidet må omfatte hele kommunen, inkludert distriktene. Eldrerådet ønsker også å bidra videre i planprosessen gjennom deltakelse i arbeidsgruppe.	Eldrerådets innspill er tatt inn i det oppdaterte forslaget til planprogram, i delkapittelet om trygt og inkluderende lokalsamfunn (sentrumsnære leiligheter, variert botilbud). Det er lagt inn en setning i samme delkapittel om å se på virkemidler for at pensjonister og personer med redusert arbeidsevne kan stå lenger i jobb, i tillegg til en setning om å jobbe for å utvikle kommunen inkl. distrikter som en attraktiv kommune å bo i. Forventningsgapet er adressert i delkapittel om kommuneøkonomi og forventningsgap.